

SPOMIN, KI NOČE ZBLEDETI

KAKŠNA NOČ... BI TAKRAT LAHKO BILA

BOJAN ŠTUMBERGER

Prijeten sopotnik je bil. Nisem ga poznal v dno duše, pa vendar, beseda je stekla tako gladko, tovariško in neprisiljeno, kakor steče med ljudmi, ki se razumejo, ki drug o drugem vedo, kaj mislijo.

Podimo se na Okrešelj. Gosti, žalostni deževni oblaki, iz katerih drobno prši na naše prepotene obraze, dajejo poseben pečat nedeljskemu jutru. Ida jo tako veselo nažiga v breg, da nama z Igorjem ne preostane nič drugega, kot da ji slediva.

Sončna sobota nas je že veselo pričakovala v Logarski dolini. Črn humor, ki nam ga, nebodigatrebam, nikoli ne zmanjka, nas je spravil v židano razpoloženje. Veselo smo se režali, ko je nekdo povedal o nekem, »kako mirno je visel na vrvi, kot da bi bil mrtev«.

Smo že pri stari podrtiji na Okrešlju. Zadihani in navihani opazujemo prebujajočo se pomlad. Saj je res malce turbno ozračje; dežne kapljice neutrudno kapljajo po iglicah smrek, se kotale po bilkah, še ptičjega živčava ni slišati. Vendar — spet sem tu, na tolikokrat prehojenih poteh, na pobočjih, kjer sem začel odkrivati zimsko pravljičico. Oko se željno potopi v znano pokrajino, v zaprte cvetove teloha, ki noče v meglo in dež, v zaplate snega, ki ponekod še pokriva livado, pa višje v melišča in še višje... gor. Po plazovini, ki se kljub poznemu juniju noče umakniti, hitimo k velikemu balvanu.

Prijetno je bilo v Turski gori. Spet nekaj izkušenj več, a že sva se z Ljubom na hitro dogovorila za Steber v Turskem žlebu. Hitro sva ga preskakljala in polna doživetja in narave hitela navzdol. Saj nisva mogla vedeti... Mračno, kot zna samo ona, je preletela kavka visoka ostenja.

Že nas malo trese, odenemo si vetrovke, a nič zato. Ne bomo te kar tako zapustili. Nimam sveče zate, sopotnik, ne skromnega cveta in ne tople besede. Mar me je zapredla v svoje mreže pajčevina pozabe?

Dotaknem se mrzle skale in skromne ploščice na njej. Z Igorjem se šaliva, odžejamo se s pločevinko piva. Smeh na ustnicah, prijeten, grenak okus po pivu, a trpke in urejene misli. Miren sem. Spokojen. Veliko sem odnesel od tiste sobote. Ne bom lažnivec, nisi zapustil rane v srcu, pa saj pravijo, da čas zaceli še tako bolečino. Ostalo je nekaj več. Zarisal si globoko, večno brazdo v moje možgane.

SPOZNAVANJE, MISEL O ŽIVLJENJU. Ti si

tu, kot takrat. Zato lahko pijem pivo, zato nimam rože zate. Kot pravi neka čudovita pesem: »zvezdna, zvezdna noč... a jaz bi ti povedal, Vincent, ta svet ni bil ustvarjen za ljudi, kakor si ti.«

Miro, mar res ni bil, ni mogel biti ustvarjen zate, ni ustvarjen za takšne, kakršni smo?

Zvezdna, zvezdna noč je že bila tiste junijske sobote, ko smo trepetali v žlebu, ti pa si mirno počival nad globino. Luna se je z nežnim spremstvom oblakov mirno sprehajala nad Rinkami in blede osvetljevala Okrešelj. Nepozabna, romantična noč bi takrat lahko bila. Sedeli bi kje v travi, pripovedovali štorije, gledali zvezde, spet bi bili otroci. Kakšna noč!

Zgodaj zjutraj je bilo in vlaga je ležala na zemlji. Na smrt utrujen sem kolovratil skozi speči gozd v dolino.

Počasi sem vozil proti domu. Sam. Ni bilo več sopotnika, da bi mi povedal o tistem, ki je »mirno visel na vrvi, kot da bi bil mrtev«.

Nič več. Nikoli več.

DOLGA, NAPORNA, LEPA POT NA KRN

KLOBUK NA PALICI

NEŽA MAURER

Tistega dne se nam je vreme grdo spreverglo. V bleščeče jasnem smo se odpeljali iz mesta, a preden je avtobus prihrpel v Bohinj, je bilo takó, kot da vozimo ves čas pod slapom Savice. Vodena zavesa je dobesedno pregrnila stranska okna; spredaj sta jo brisalca hitela odgrinjat.

Tako se je torej začela ta pot, ki smo se je noro veselili. Ždeli smo ob topli peči ter sušili cunje in misli.

»Bomo pa jutri prepešočili vso pot,« je rekel Martin.

»Kaj? Iz Bohinja do vrha Krna? Pa še sneg je lahko na poti,« smo ugovarjali vsevprek. Bali smo se; manjkalo nam je kondicije. Ta dan smo bili nameravali priti do Komne.

»Raje sneg kot takle dež,« je odločil Karel, ki je bil vodja poti. Nanj je tudi letela naša slaba volja. Je že tako: v mestu, kjer je še sijalo sonce, smo ga vsevprek hvalili, kako zna vse organizirati; zdaj pa bi ga najraje požrli in poplaknili z deževnico.

Karkoli smo že napletali v svojih glavah in srcih — zunaj je dalje lilo in se tudi

zelo zgodaj stegnili. Svet je utonil v črni vodi in kar nekam tesno nam je bilo, da nas ponoči morda res ne zalije za vselej.

»Hajde, pokonci!« nas je metal iz postelj Karel. Prestrašili smo se:

»Ali nas že zaliva?«

»Ooo, zaliva, zaliva — jutranja zarja!«

Pogledali smo skozi okno: zeleno sinje nebo se je naslanjalo na bleščeče bele skale. Visoke smreke pred oknom so bile kot nove. Napovedovala se je zarja. Ne, kaj takega si sinoči niti predstavljati ne bi mogli! Tako smo bolj zdvijali kot odšli navzgor proti Komni.

Kmalu smo se umirili v ustaljen tempo, ki je baje jamstvo za uspešne ture. Komno smo pustili za sabo, prekobilili smo Bogatinsko sedlo. Že smo bili ob razvalinah nekdanjih italijanskih kasarn. »Kako lepo bi bilo, če bi jih prenovili v kočo, v kateri bi se planinci lahko spočili!« je sanjal Martin.

»Samo vojska lahko doseže, da se gradi v takih odročnih krajih. V miru pogosto ostajamo pri besedah,« je bil stvaren Karel. Besede? Tudi ob najlepši besedi se sredi kamnitih planjav in vrhov ne moreš spočiti, ogreti. Tako smo šli dalje. Vsak višji vrh smo v svojih željah imenovali Krn. Ko smo že upali, da se bomo povzpeli na cilj naših želja, se je kamnita pot spustila navzdol — in pred nami je zažarelo Krnsko jezero. Ali smo se iz knjig preveč naužili njegovih lepote ali pa so nam ga zastirale skrbi: nismo uživali ob njegovem lesketanju. Gledali smo stezo, ki se je izgubljala navzgor v snegu, gledali oblake, ki so prihajali drug za drugim, gledali uro, ki je kazala že kasno popoldne.

»Navzgor! Drugam ne moremo,« je odločil Karel. Ko smo zagazili v sneg, nam je občutek, da smo zgrešili pot, pobral še zadnje moči. Eden izmed prijateljev se je sesedel: »Ne grem dalje! Vseeno je, če zmrzem tu ali malo višje.«

Tedaj se je od nekod zgoraj oglasilo tanko cingljanje. Kot bi nas potegnilo za sabo, smo se pognali za svetlim glaskom. Znašli smo se na visokem, kopnem pašniku natanko pred zaraščenim pastirjem.

»No, no, nikar tako ne norite! Vam bo kri zavrela. Ja, ja, vem, na vrh bi radi. Kar po sredi snega po globači navzgor! Ko pridete do palice, na kateri je privezan klobuk, krenite desno. Ne morete zgrešiti. Tam zgoraj se sneg neha.« Zdel se nam je istočasno prerok in norec. Pastir pa se ni menil za naše poglede. Dal nam je kislega mleka in nas pognal na pot.

Rinili smo v tisti sneg, pa nas je neslo bolj nazaj kot naprej. Vsem je rojilo po glavi: — Da nas ni nalagal... Klobuk na palici? Kdo bo to postavljaj nekje sredi snežne globače? Koraki so bili vse krajši in oblaki so se spuščali vse nižje.

»Glej jo!« je zavpil Martin. Res je bila

palica, zapičena v sneg, in na njej z debelo vrvjo privezan črn klobuk. Kdor je kdaj hodil po planinah, ve, kakšna čuda se dogajajo v telesu, kadar človek ugotovi, da ni zgrešil. Noge postanejo lažje, srce udari enakomerno, siva megla pred očmi se razblini in vrhovi zasijejo v lepoti.

Ne vem, kako smo prišli tisti zadnji del poti do kopnega. Vem, da nihče ni tožil o utrujenosti. In ko smo se znašli na temenu Krna, so se iz Soške doline k nam navzgor vile mavrične meglice. Zahajajoče sonce nam je pripravilo predstavo, kakršne ne pomnim ne prej ne kasneje: od vznožja Krna pa do vrha so plesali sve-drasti megljeni vrtinci, rožnati, zelenkasti, sinjkasti, vijoličasti, rumeni, beli, oranžni. In tam na koncu temena je stalo malce pod robom zavetišča na Krnu. Po južnem pobočju so cingljale ovce in krave.

Utrujenost nas je preplavila. S kančkom zavesti smo še dojeli, da je sonce zašlo, da se spušča noč. Potem smo v koči bolj popadali kot posedli na klop.

KAJ VSE ČLOVEK MISLI IN VIDI PONOČI

NOČNI BLEGOŠ

FRANC TEMELJ

»Kje sta pa vidva hodila?« naju je ogoril gostilničar, ko sva sedela v prijetnem hladu poletnega večera pod mogočnimi kostanji gostilniškega vrta.

»Šele greva,« mu navdušeno odgovoriva.

»Kam bosta šla sedaj sredi noči drugam kakor spat?«

»Ne greva spat, ampak na Blegoš!«

»Kaj pa vama je, saj ne kaže, da bi popila kaj več kakor to pivo?«

Na dolgo in široko sva mu razložila, da je bila včasih taka navada, da so hodili na Blegoš ponoči in zjutraj na vrhu uživali ob sončnem vzhodu. Stare stvari pa je treba spoštovati in gojiti tradicijo, zato se pač odpravljava ob taki uri na pot. Malo čudno naju je pogledal, nato pa rekel: »Če je vama toliko do starih stvari, mi pa še ti dve pivki plačajta s srebrnimi tolarji, kakor so plačevali včasih!«

Pivo sva mu plačala s čisto navadnimi dinarji, na Blegoš sva pa vseeno odšla, ko je v bližnjem zvoniku ura odbila polnoč. Kmalu sva s ceste zavila proti Čabračem. Steza se je vila po senožeti, ki jo je lepo osvetljevala luna. Pri zadnji kmetiji, pri Jazgarcu, sva se ustavila in se malo razgledala po dolini. Povsod je bilo mirno in tiho, samo z Žirovskega vrha je bilo slišati hrup ventilatorjev. Spomnil sem se pripovedi stare ženice, ki je nekoč pripovedovala, da se je včasih po pobočju Žirovskega vrha pojavila nekakš-